

Vlinder- werk- groepen

1995, ook een erg goed jaar voor de werkgroepen

Voor de vlinderaars was 1995 natuurlijk een erg goed jaar, en ook bij de regionale werkgroepen is er weer van alles gedaan en ontdekt.

Uiteraard de Rouwmantel. Met name de groepen in het noorden, op de Veluwe en in de Hollandse duinen hebben deze vlinder regelmatig gezien. Onder de grote rivieren was de soort veel minder aanwezig, zodat vele zuidelijke vlinderaars hem of haar niet zullen hebben gezien. Helemaal niet erg voor een keer trouwens, want meestal worden de zuidelijken al veel meer verward met leuke vlinderwaarnemingen. Hierbij een overzicht van opvallende waarnemingen van de vlinderwerkgroepen in 1995.

Het Noorden: "een te gekke zomer"

In het 'clubblad' van de werkgroep Stad en Ommelaand (Groningen) werden de waarnemingen van dit jaar beschreven onder de kop: 'Een te gekke zomer'. Logisch als je gaat lezen. Rouwmantels, Gele luzernevlinder, Koninginnepage, Kleine parelmoervlinder, Kolibrievlinder en zelfs een Grote weerschijnvlinder. Deze laatste werd gemeld uit Ter Apel. In Drenthe is ook weer een Grote weerschijnvlinder gezien, nu bij Wanneperveen. Ook deze soort, waarvan we zeggen dat hij niet mobiel is, blijkt dus toch af en toe zwerfneigingen te hebben. Ook is er hier een Kleine parelmoervlinder gezien en, evenals vorig jaar, een zwervende Grote vuurvlinder.

Over de Grote vuurvlinder gesproken, Gerrit Padding, van de werkgroep Steenwijk en omgeving, heeft de Wieden weer intensief onderzocht. Die zoektocht heeft flink wat vlinders en eitjes van de Grote vuurvlinder opgeleverd. Het is te hopen dat deze bedreigde vlinder zich in dit gebied weet te handhaven.

De Vlinderwerkgroep Friesland is al ver met het veldwerk voor de Atlas van de Friese dagvlinders. Meer dan honderd

vrijwilligers zijn actief om zoveel mogelijk kilometerhokken in de provincie onderzocht te krijgen. Door zeer actief te werken en door cursussen te geven heeft de werkgroep al vele nieuwe leden kunnen verwelkomen. Vlinders 'leven' in Friesland.

Het Midden: van boerenbedrijf tot Archeon

De werkgroep Hardenberg maakt melding van een waarneming van de Gele luzernevlinder, een soort die dit jaar maar bitter weinig is gezien. Ook is in hun werkgebied de Sleetdoornpage weer aangetroffen. De werkgroep gaat door met een onderzoekje op een boerenbedrijf waar geprobeerd wordt rekening te houden met natuurwaarden.

Ook de werkgroep Noordwest-Veluwe meldt de waarneming van een Sleetdoornpage, terwijl ook de Glasvleugelpijlstaart is gesignaleerd.

In de omgeving van Epe zijn dit jaar, be-

Het Zuiden: hoog water en pijlstaarten

De werkgroep Culemborg is bezig met een vlinderatlas van Culemborg en omgeving. Na drie jaar inventariseren zijn in 1995 met name de 'witte' plekken onderzocht. De uiterwaarden bleken nog weinig onderzocht te zijn, zodat hier nog flink moest worden gestruind. Zoals iedereen wel weet zijn de uiterwaarden de afgelopen winter helemaal onder water gelopen. De verwachting was dan ook dat de soorten zich weer opnieuw zouden moeten vestigen. Tot verbazing van de vlinderaars bleek echter dat op diverse plaatsen in de uiterwaarden populaties van het Zwartsprietdikkopje aanwezig waren. Deze lijken dus goed tegen overstroming te kunnen. Het Zwartsprietdikkopje overwintert als ei en hiervan is dat nog wel voorstelbaar. Het Icarusblauwtje, dat als rups overwintert, leek ook de inundatie overleefd te hebben. In mei werd, midden in de uiterwaard, al een

In de omgeving van Epe werden dit jaar enkele Grote vossen gezien.
foto: Harold van de Oetelaar.

halve natuurlijk Rouwmantels, ook een aantal Grote vossen waargenomen. Deze soort wordt eigenlijk ieder jaar wel gezien, maar lijkt zich (nog) niet voort te planten.

Terwijl de Argusvlinder het landelijk zeker niet goed heeft gedaan dit jaar, heeft de werkgroep Alphen aan den Rijn, bij haar inventarisatie van het archeologische themapark Archeon, er toch weer 288 gezien in twee van de vier bezoeken (met en augustus). Dit is een fors aantal, zeker als je bedenkt dat het Archeon nog geen vierkante kilometer groot is. Bij deze inventarisatie, die nu al drie jaar wordt gedaan, zijn enkele 'nieuwe' soorten gezien; Landkaartje, Citroenvlinder en Gehakkelde aurelia. Het ouder worden van het park en de opgroeiende bomen en struiken maken het park blijkbaar steeds geschikter voor deze soorten.

populatie gevonden, ver weg van andere vliegplaatsen.

In de Hoeksche Waard zijn na 5 jaar zoeken voor het eerst op een aantal plekken Bruine blauwtjes gevonden. Leden van deze vlinderwerkgroep hebben ook geassisteerd bij de inventarisatie van een aantal slikken in Zuid-Holland. De waargenomen aantallen op de slikken waren geweldig (vooral Oranje zandoogje en Zwartsprietdikkopje), maar 'zeldzame' soorten zaten er niet.

Ook de Vlinderwerkgroep Midden-Zeeland meldt dat er dit jaar opvallend veel Bruine blauwtjes zijn gezien. De Kleine parelmoervlinder is ook veel meer gezien dan anders.

De werkgroep Bijloop en Turfvaart, in de omgeving van Zundert heeft dit voorjaar extra gezocht naar het Bont dikkopje. Op een aantal nieuwe plaatsen werd deze

rode lijstsoort gevonden. Ook de werkgroep Midden-Brabant meldt deze soort weer.

De Vlinderstudiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg is dit jaar, in samenwerking met De Vlinderstichting, begonnen met het werk aan een atlas van de Limburgse dagvlinders. De bedoeling is om de komende jaren een volledig beeld te krijgen van Limburg op kilometerhokschaal. Iedereen die in Limburg wel eens vlindert wordt dan ook dringend verzocht deze waarnemingen door te geven.

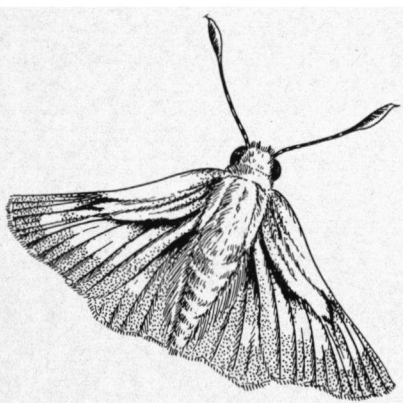
In Noord-Limburg (omgeving Gennepe) is de werkgroep 'Tussen Maas en Niers' actief. Men loopt diverse monitoringroutes en wil ook een beeld krijgen van de verspreiding van de vlinders in hun omgeving. Deze gegevens kunnen natuurlijk ook weer uitstekend gebruikt worden in de atlas.

In Zeeuws-Vlaanderen was het een pijlstaartenfeest. Twee Doodshoofdvlinders, negen Windepijlstaarten en erg veel Kolibri-vlinders zijn hier gezien. Een positief bericht uit Zeeuws-Vlaanderen was ook dat men een vlinderwerkgroep wil opzetten in het westelijke deel. De groep die nu actief is zit voornamelijk in het oosten.

De duinen; het Noordzeekanaal als grens

De werkgroep Voorne meldde weer een aantal waarnemingen van de Keizersmantel. Ook in Vlissingen en Serooskerke is deze soort gezien. Deze forse parelmoervlinder wordt nu al jaren achtereenvolgens in de duinen gezien, maar echte aanwijzingen dat hij zich er ook voortplant hebben we nog niet. In het buitenland zie je de Keizersmantel eigenlijk steeds met meerdere bijeen, terwijl alle waarnemingen uit de duinen betrekking hebben op een exemplaar.

In Zuid-Kennemerland is de opmars van het Koevinkje opmerkelijk. Zat deze soort enige jaren geleden heel geconcentreerd in Duin en Kruidberg, tegenwoordig wordt de soort op veel meer plaatsen aangetroffen.

Het Groot dikkopje heeft zich in Noord-Kennemerland gevestigd. Tekening: Annemarie van Lierop.

In Noord-Kennemerland heeft het Groot dikkopje zich gevestigd. Er was altijd een opvallend harde grens (het Noordzeekanaal) tussen Zuid-Kennemerland waar dit dikkopje overal in de duinen aanwezig was en Noord-Kennemerland waar hij ontbrak. In 1995 is het Groot dikkopje op diverse plaatsen in Noord-Kennemerland aangetroffen.

De Kommavlinder houdt zich nog wel aan die harde grens, want deze zit alleen ten noorden van het Noordzeekanaal, hoewel de werkgroep Zuid-Kennemerland er al jaren met smart op wacht.

Kars Veling.

Beheersadviseur voorlopig van de baan

De Vlinderstichting krijgt, naast de betaalde opdrachten en onderzoeken, ook veel verzoeken voor ondersteuning van allerlei andere groepen. Een IVN-groep die een stuk van het openbaar groen in een gemeente vlindervriendelijk wil inrichten, KNNV-groepen die bezorgd zijn over de toekomst van een waardevol vlinderterrein of particulieren die hun best willen doen om in sportparken in hun gemeente meer vlinders te krijgen. Overal in het land zijn groepen bezig met vlinders en De Vlinderstichting vindt dat een erg belangrijke zaak. De enige manier om daadwerkelijk wat van de grond te krijgen is als er op alle niveau's aandacht is voor de vlinders.

Ook voor het maken van regionale vlinderatlassen is veel ondersteuning nodig, en beheersmaatregelen die worden uitgevoerd door groepen van het vrijwillig landschapsbeheer moeten worden begeleid.

Kortom, naast alle betaalde klussen zou De Vlinderstichting graag iemand in dienst nemen die al dit soort 'onbetaalde', maar erg belangrijke werkzaamheden kan uitvoeren. Deze 'beheersadviseur' zou ook allerlei groepen benaderen om lezingen en voordrachten te houden, zodat de kennis van De Vlinderstichting overal in het land bekend zou worden. Dan zouden veel van die groepen zelfstandig actief kunnen worden voor behoud en herstel van de dagvlinders.

Aan het begin van het jaar was er een mondelinge toezegging vanuit het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij dat dit subsidieverzoek zou worden toegekend. Vanaf dat moment zijn er al allerlei werkzaamheden uitgevoerd. Helaas bleek in september dat het verzoek alsnog is afgewezen. Dit betekent dat De Vlinderstichting veel minder werk 'in het land' kan uitvoeren. Uiteraard zullen we hard proberen om via andere bronnen toch deze beheersadviseur aangesteld te krijgen, maar op korte termijn betekent dit dat veel nodige werkzaamheden zullen worden uitgesteld.

Kars Veling.